

نقاشی دیواری، کهن ترین هنر بشر

۸ شهریور ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۳۱

نقاشی دیواری را می توان اولین زایش راستین هنری انسان در سپیده دم تاریخ هنر دانست . بطوری که همچنان تا کنون تداوم و تأثیر خود را در بطن زندگی جوامع بشری حفظ کرده است

نقاشی دیواری به عنوان یکی از اشکال هنری انسان در طول تاریخ همواره از اهمیت خاصی برخوردار بوده ، تأثیر آن بر زندگی انسان از دیرباز تا کنون آنچنان پایدار و ماندنی است که می توان گفت کمتر رشته هنری چنین تأثیری را داشته است، زیرا که خیلی از رشته های هنری در مقاطعی از تاریخ بنا به ضرورت و مجموعه شرایط خاصی شکل گرفته و در مقاطعی دیگر از بین رفته یا کاربرد لازم خود را از دست داده اند .

اما نقاشی دیواری را می توان اولین زایش راستین هنری انسان در سپیده دم تاریخ هنر دانست . بطوری که همچنان تا کنون تداوم و تأثیر خود را در بطن زندگی جوامع بشری حفظ کرده است . در تبیین دستاورد بزرگ انسان عصر سنگ- که جهان را با تصویر مجسم می ساخت تا بر آن تسلط یابد - نباید از یاد ببریم که هنر وی، به معنی واقعی واژه ، هنر بوده است. آنچه اهمیت دارد این نیست که او تصویر آفرینی می کرد بلکه این است که تصاویر مزبور را ماهرانه و زیبا می آفرید.

امروزه نقاشی دیواری از نظر ایجاد تأثیرات قوی بصری و آفرینش زیبایی و هماهنگی فرم و ریتم ، نقش ارزشمندی در آثار معماری و زیبا سازی شهری دارد. این رشته هنری اگر به درستی شناخته شود و به درستی به اجرا درآید، با توجه به فضاهای زیبا و با شکوهی که بوجود می آورد می تواند با هنر معماری تلفیق شود ، همچنین این توان و اهمیت را در خود دارد که با مایه های فرهنگ و هنر و قوم و ملتی درآمیخته و به آن ارزش و اعتبار والایی دهد. هزاران سال پیش، انسان نخستین ، تصویر حیواناتی را که برای احتیاجات خود شکار می کرده و تصاویر آنها را بر دیواره محل سکونتشان ، یعنی در انتهای صخره غار نقاشی می کردند. آنان با اجرای اعمالی چون مراسم حمله به آن تصاویر، انگیزه خود را جهت شکار فردایشان بالا می بردند.

در این باره ”هلن گاردنر“ ، محقق و تاریخ نویس معاصر چنین می گوید:

“ شکارگر- هنرمند آن روزگار، غالباً از سطوح نامنظم و طبیعی دیوارهای غار، برجستگی ها ، فرورفتگی ها ، شکافها و لبه های تیز آنها برای ایجاد تصویر حضور واقعی شکل های خود در آنجا به طرز ماهرانه ای استفاده می کرده است. از برآمدگی دیوار می توانسته است در چارچوب خطوط کناری یک گاو وحشی مهاجم برای نشان دادن بزرگی بدن این جانور استفاده کند.

هنرمند غارنشین اولیه به کشف این حقیقت نائل آمد که آمیزه هایی از موادی چون تنه و شاخسار های سوخته درختان، شیره گیاهان ، چربی های حیوانی، خاک های رسی و آب می تواند رنگ هایی پدید آورد که تقریباً پایدار و بادوام باشد. آن هنرمندان اولیه با چنین ابزار و موادی در جهت برآوردن نیازهای معنوی خود این نقوش زیبای حیوانی و خوشحالت را به تصویر درآوردند.

نقاشی دیواری، کهنترین هنر بشر

از آنجا که اجرای این آثار نه فردی بلکه بطور دسته جمعی توسط انسان های غارنشین اولیه کار شده است، بر روی هیچ کدام از این آثار به جا مانده، اثری از امضاء یا نشانی از هویت فردی هیچ هنرمندی دیده نمی شود. البته به جز موارد استثنایی که مثلا اثری از پنجه دست بر دیوار نقاشی شده به جای مانده که شاید بتوان آن را از هنرمند ساحر یا جادوگر آن دسته از غار نشینان به عنوان جزیی از ادای آیین شان دانست. جالب توجه ترین آثار نقاشی دیواری مربوط به دوره پارینه سنگی را با قدمتی حدود ۳۰ هزار سال مربوط به غارهای (آلتامیرا) واقع در شمال اسپانیا و غارهای (لاسکو) واقع در جنوب فرانسه است.

ایران

قدیمی ترین آثار نقاشی یافت شده در ایران مربوط به دوران نوسنگی - حدود ۸ هزارسال قبل از میلاد - بوده که بر صخره های غار

“دوشه” و در “دره میرملاس” در منطقه کوهدشت لرستان می باشد. این صخره نگاره ها صحنه های رزم وشکار با تیر و کمان و حیواناتی چون اسب، بز کوهی و سگ را نشان می دهد که به شیوه ای ساده و ابتدایی و با ترکیبات مواد رنگی قرمز اخرایی، سیاه و اندکی زرد توسط انسان های غار نشین با انگیزه اعتقادات جادویی آن منطقه کار شده است. پرفسور گرمین در این باره چنین می گوید: “نقاشی های مزبور به وسیله ساکنین لرستان در دورانی که بشر به حالت گردآورنده آذوقه می زیسته است ترسیم شده است و این دوران مربوط است به چندین هزار سال پیش از آنکه دره ها خشک شود و انسان بتواند از کوهسار پایین آمده و بیرون از کوهستان زندگی کند.”

پس از نظر پرفسور گرمین، هیاتی مرکب از باستان شناسان خارجی و ایرانی به منطقه لرستان اعزام شدند و اظهار داشتند: “نقوش روی صخره های لرستان شبیه نقوش مکشوفه در شرق اسپانیا در دوره های اخیر و مربوط به دروه ما قبل تاریخ است که عمدتاً به صورت صخره های دسته جمعی و درزیر صخره های عظیم که به حالت برجسته ، بر دیوار غار قرار گرفته اند نقش شده است . خرده سفال های پیدا شده در آنجا دلالت بر سکونت در جوار این برجستگی ها در غار دارد . سبک این نقوش اکثراً ذهنی کار شده و صراحت اغراق آمیز در نشان دادن پیکرها و حرکات آنها در عین سادگی، به بیان روشن موضوع ، که جنگ و گریز شکارچیان با حیوانات است یاری رسانده است.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۷۹۵۳/بشر-هنر-ترین-کهن-دیوار-نقاشی>